

De Kerk als ons aller vaderland

Christelijke migranten mee verantwoordelijk voor Vlaamse geloofsgemeenschap

- ▶ Zondag 19 januari viert de Kerk de Wereld-dag voor Migranten en Vluchtelingen
- ▶ Hoe ervaren christelijke migranten de Kerk in ons land?
- ▶ Van buitenlandse kerkeilandjes tot medeparochianen

Lieve WOUTERS

„Allen moeten in de Kerk hun vaderland kunnen vinden”, stelde paus Johannes-Paulus II in een omzendbrief in 1981. „De emigrant moet zich losmaken van allerlei zaken, zoals geboortegrond, familie, taal. Daar mag niet nog eens bijkomen dat hij zijn ritus of religieuze identiteit zou moeten prijsgeven”, klonk het. En zo kregen destijds de vele Italiaanse migranten in België een volledige aalmoedeniersdienst uit eigen land. In Genk ontstond een Italiaans eiland, met naast de kerk onder meer een radiostation en petanquebaan. De mijnwerkers deden hier 's weekends even alsof ze nog in Calabrië waren.

In de jaren 1990 volgden buitenlandse gemeenschappen van zowat overal in de wereld: na Portugal, Polen en Congo ook uit de Filippijnen, Indonesië, Brazilië, noem maar op. Het werd een kleurrijke waaijer aan gemeenschappen, maar met als nadeel dat het contact onderling en met de Vlaamse kerkgemeenschap beperkt bleef. Intussen werd ook duidelijk dat de nieuwkomers in België wensten te blijven en dus

voor de uitdaging kwamen staan om zich te integreren.

Een andere aanpak drong zich op. Vicaris Luk De Geest, voorzitter van de bisschoppelijke commissie Pro Migrantibus, die in België de migrantenpastoraal opvolgt, schetst het nieuwe beleid: „Na de publicatie van de pauselijke instructie *Erga migrantes caritas Christi* (De liefde van Christus jegens migranten) in 2004 dachten we samen met de migrantenkerken na over de vraag hoe we tot een gezamenlijke pastoraal kunnen komen. Er zijn minstens twee goede redenen om tot zo'n samenwerking te komen. Allereerst maken we zo duidelijk dat we allemaal broers en zussen zijn in Christus, zonder onderscheid van rang, stand of volksgroep. Ten tweede hebben zowel wij als de landen van herkomst geen priesters in overvloed.”

Hier en daar wordt al iets zichtbaar van het visioen van één gezin in Christus

Hoe logisch die samenwerking ook klinkt, ze komt maar moeizaam tot stand. Enerzijds hebben onze parochies het nog vaak moeilijk om allochtone gelovigen een plaats te geven in het bestuur (en in hun hart). Anderzijds voelen de buitenlandse gelovigen zich sterker aangetrokken tot hun eigen gemeenschap, waar ze kunnen vieren in hun eigen taal en zich kunnen warmen aan het gezelschap van gelijkgestemden.

Toch wordt hier en daar al iets zichtbaar van dat visioen van één familie van christenen. In de Gentse Regenboogkerk Sint-

Antonius bijvoorbeeld wisselen de Congolese en Filippijnse koren elkaar wekelijks af, terwijl ze maandelijks een multiculturele viering houden. Afrikanen, Aziaten, Oost-Europeanen en Vlamingen bidden en zingen dan met elkaar mee, nu eens in het Nederlands, dan in het Frans of nog een andere taal. Braambos Televisie maakte er opnames in het voorjaar van 2013. Dat Pinksteren niet ver weg was, zal de kijker wel merken.

De uitzending volgt vier jonge mensen die zich in onze samenleving proberen te integreren. Het geloof is daarbij voor ieder van hen een belangrijke steun. Zo is er Fabrice Yao Wukanya, die op zijn zeventiende uit Togo vluchtte en moederziel alleen in een asielcentrum belandde. Daarover getuigt hij met één woord: „Miserie.” Pas toen hij pastoor Marcel De Meyer van de Regenboogkerk leerde kennen, vond hij een nieuwe thuis. Elf jaar later woont Fabrice in Moeskroen, maar op zondag is hij nog altijd in Gent te vinden. Daar zet hij zich in als acoliet en koster.

In Genk bedient de energieke Italiaanse aalmoedenier Gregorio Aiello, die eveneens in de uitzending aan bod komt, ook Vlaamse parochies. „De Italiaanse gemeenschap staat in de samenwerking het verst”, bevestigt vicaris De Geest. „Maar ook met de Indonesische gemeenschap in Borgerhout, om een ander voorbeeld te geven, groeit stilaan een mooie samenwerking.”

De uitzending *Vaderland* van Braambos over christelijke migranten in ons land is te zien op zondag 19 januari om 9 uur op VRT één en omstreeks 23 uur op Canvas.

STANDPUNT

Bert CLAERHOUT

De moeizame zoektocht naar geluk

„Ik zat in een bomvolle tram richting Antwerpse Meir, het was uitgerekend de dag waarop de koopjesperiode begon. In *De Standaard* las ik dat de KU Leuven onderzoek doet naar ons geluk. Boven het artikel prijkte een foto van ijsberen die zich klaarmaakten voor een duik in het koude zeewater – sommigen met een kerstmuts op en veel mannen met een vrouwenpruik. Ze zagen er goedgemutst uit. „De kick van het moment, is dit het ultieme geluk?”, vroeg ik me af. Terzelfder tijd hoorde ik naast mij een zestienjarige aan haar moeder zeggen dat ze zo gelukkig zou zijn als ze 'die' zwarte laarzen in 'die' winkel zou terugvinden. Shoppen is al lang geen lege bezigheid meer, de grens tussen het 'ik' en het 'ding' is vager dan we denken. Zwarte laarzen kunnen ons zelfverzekerder maken en misschien ook beter gehumeurd. Maar maken ze ons gelukkiger? Of dienen ze juist ter compensatie van het ware geluk? Nu zijn er professoren om dat uit te zoeken...

De helft van ons geluk is min of meer genetisch bepaald, tien procent zou afhankelijk zijn van concrete omstandigheden, veertig procent hebben we in eigen handen. Dat leert althans het boek *The World Book of Happiness*

van Leo Bormans, auteur en expert in geluk en levenskwaliteit. Het departement psychologie aan de KU Leuven wil nu nagaan in welke mate allerlei tips die Bormans' *Gelukskalender* aanreikt, invloed hebben op het welbevinden van mannen en vrouwen, jongeren en ouderen, lager en hoger opgeleiden. „We zijn niet geïnteresseerd in het bevorderen van individuele geluk, wel in het bevorderen van het algemene gelukbevinden”, zegt Bormans in *De Standaard*. Dat ons eigen geluk invloed heeft op het geluk in onze omgeving, staat volgens hem buiten kijf. Wie elke dag iedereen welgezind groet, beïnvloedt het geluksgevoel van zijn collega's. Vandaar dat de deelnemers aan het onderzoek dagelijks opdrachten krijgen die te maken hebben met anderen.

Als je wereldwijd alle oorlogen, honger en ellende in ogeschouw neemt, zouden wij, Belgen, tot de gelukkigsten ter wereld moeten behoren. Toch blijft de zoektocht naar geluk ook hier een vreemd avontuur. Geluk heeft zo veel betekenissen dat we het vaak koppelen aan grote collectieve idealen zoals liefde, gezondheid, welvaart en welzijn, die het individu verweesd achterlaten. Het ongebreidelde geloof in de maakbaarheid van dat soort idealen maakt bovendien dat er over geluk veel onzin wordt verteld. Dat we het kunnen aanleren, bijvoorbeeld, dat het te koop zou zijn en/of dat anderen het zomaar uitstralen en dat we daarom precies moeten doen zoals zij. Het resultaat daarvan is dat we massaal ons heil zoeken in medicatie, allerlei therapieën en zelfhulpgroepen. Of we koesteren een romantische nostalgie naar een leven van onbedorvenheid en eenvoud: geen stromend water, geen auto, geen kostuum, kortom, elke dag in de vrije natuur zoals die geitenboer in de bergen. Maar ruilen met hem, nee, dat nooit.

Gelukkig word je kennelijk niet zomaar. Vandaar het almaar groter wordende leger van therapeuten, wetenschappers en zelfs politici dat klaarstaat om ons de weg ernaar te wijzen. Na de publicatie in 2012 van het *World Happiness Report* van de Verenigde Naties leek het er even op dat het Himalaya-koninkrijkje Bhutan hét paradijs op aarde was. Ruim veertig procent van de bevolking van dat land had immers verklaard zeer gelukkig te zijn. Toch ken ik niemand die zich daar inmiddels is gaan vestigen – niet onlogisch, als je weet dat maar liefst 23 procent van de bevolking er onder de internationale armoedegrens leeft. In de nieuwe versie van het rapport komt Bhutan in de ranglijst trouwens niet meer voor. Ook Noord-Korea niet, al zegt iedereen daar 'volkomen gelukkig' te zijn. Gedwongen geluk heet dat, maar daar houden we in het Westen ook niet zo van... Ah, laat geluk gewoon een glans zijn op het leven. Soms zie je hem, soms niet. ”

Het geloof in de maakbaarheid van idealen maakt dat er over geluk veel onzin wordt verteld

Een nieuwe en blij Belg: Fabrice Yao Wukanya bij de voetbalclub van zijn zoon. © Braambos